

II. Szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési program

10. Nevelő-oktató munka céljai-feladatai:

Az általános iskola feladatai: (általánosan)

- az alapkészségek elsajátíttatása, begyakoroltatása, a kompetenciák fejlesztésén keresztül megbízható, használható tudás nyújtása minden tanulójának, a gyerekek felkészítése a középiskolai tanulmányokra.
- a tanulók képességeinek, tehetségének kibontakoztatása, a lassan haladó tanulók felzárkóztatása, a tanulás iránti vágy felkeltése, és a gyerekek elindítása az egész életen át tartó tanulás és ezáltal a társadalomba való beilleszkedés útján.

Az általános iskola feladatai: (részletesen)

- Az iskolába érkező gyermek egy lehetőség, hogy sikerül-e ezt kibontakoztatni, az nagy mértékben függ az iskolától, az egyes nevelőktől. Persze meghatározó az is, hogy „honnan” jön a gyermek, és milyen segítséget kap ő és az iskola ebben a fejlesztő folyamatban. Az elsődleges szocializáció színtere a család. Az iskola nem tudja felvállalni a szülők feladatait, és ez nem is feladata. Arra kell törekedni tanároknak és szülőknak egyaránt, hogy a gyermek fejlődését segítsék. Nagyon megnehezíti a munkát a gyermek alulmotiváltsága. Ezt kell legyőznie, ellensúlyoznia az iskolának.
- Kétféle szélsőséges szülői hozzáállást tapasztalunk az utóbbi években: Az egyiknek az alapja az a szülői elvárás az iskolával szemben, hogy a gyermek magas színvonalú oktatást kapjon, ezért választják az iskolánkat. A másikfajta hozzáállás a szülők részéről, amikor szinte egyáltalán nem követi nyomon a gyermeke előrehaladását, nem partnere az iskolának a felmerülő gyakori és súlyos problémák megoldásában. Sajnos egyre többször beszélhetünk súlyosan elhanyagoló szülői háttérről. Ezen családok esetében szintén fontos a folyamatos kommunikáció, a különböző szakemberek bevonásával folyó családsegítés.
- Mivel a gyerekek nagyon különböző képességekkel rendelkeznek, más és más tempót igényelnek, mindig törekednünk kell a differenciálásra. Így valósulhat meg a képességfejlesztés minden tanuló számára „fogyasztható” módja. Vannak alapkövetelmények, amelyeket teljesíteni kell. Ez véleményem szerint minden tanulóra egyaránt érvényes, függetlenül attól, hogy adott esetben egy SNI/BTMN tanulóról vagy

egy kiemelkedően tehetséges tanulóról van-e szó. Persze ezt a célt a következetesség és a rugalmasság egyidejű alkalmazásával kell elérnünk. És itt az a fontos, hogy a gyerekek beérjenek a célba, az út maga csak eszköz, csak annyiban fontos, hogy megtaláljuk a megfelelő, leghatásosabb módszert.

- Fontos, hogy kíváncsivá tudjuk tenni a gyerekeket, hogy felébresszük bennük a tanulás iránti vágyat, az érdeklődést az egyes tantárgyak iránt, legyen szó bármelyikről is.
- Mindebben kiemelkedő szerepe van a tanítóknak, hiszen ők azok, akik a gyerekeket bevezetik az iskola világába. Kiemelten fontos területnek tartom az alsó tagozatos nevelő-oktató munkát, ahol az alapokat sajátítják el a gyerekek. A meglévő ismeretekre pedig csak akkor lehet építeni később, ha az alapok megfelelőek. A tantárgyi ismeretek mellett a viselkedési normák, az együttélés szabályainak elsajátíttatása terén is jelentős, egyre nagyobb feladat hárul az alsós nevelőkre. A tanítók feladata az óvodával való kapcsolattartás is, aminek révén megkönnyíthető a gyerekek számára az átmenet a két intézmény egymástól jelentősen eltérő munkaformái között.
- Külön is szeretnék foglalkozni két részterülettel, amelyek a kompetenciamérés során is kiemelt szerepet kapnak. Az egyik a szövegértés, a másik pedig a matematikai logika és a matematikai gondolkodás. Mindkettő fejlesztésére továbbra is nagy hangsúlyt kell fektetni.
- Nagyon fontos feladatnak tekintem a képességfejlesztést, a tehetséggondozást, ezek minél szélesebb körű kibontakoztatását, kiaknázását. Ennek egyik színtere maga a tanítási óra, ahol a differenciálás révén gondos tervezéssel jobb időkihasználást tudunk elérni. Ezt a munkát teszi eredményesebbé, ha nem magas osztálylétszám mellett kell dolgozni, ezért támogatom a csoportbontásokat a nagyobb létszámú osztályokban, illetve a nívvó csoportok megtartását. Sajnos a gyerekek olyan elfoglaltak, a tanulók és a tanárok leterheltsége olyan magas, hogy csak kevés lehetőségünk, mozgásterünk marad délutáni foglalkozások szervezésére; ez sem segíti ezt a törekvésünket.
- Az egészséges versenyhelyzet és annak kezelése a mai világban elengedhetetlen dolog. Fontosnak tartom, hogy a tehetséges tanulókat versenyeztessük, ez ugyanis az egyik lehetséges módja, hogy a gyerekek már jó előre hozzászokjanak ahhoz, hogy később nagyon gyakran kerülnek majd olyan helyzetbe, amikor megmérettetnek. Különösen hasznosnak tartom a csapatversenyeket, amelyek a manapság egyre hangsúlyosabb együttműködési készség kialakítását segítik elő, a csapatmunka alapjait vetik meg. A versenyfelkészülés mind a tanártól, mind pedig a diáktól idő- és energiaáldozatot

követel. De saját tapasztalatból tudom, hogy sok-sok új élménnyel is megajándékoz, és véleményem szerint az élmény az, ami az iskolát és a tanulást érdekessé, kellemesebbé teheti.

- A felzárkóztatás legalább ilyen fontos területe az oktató munkának. A tanulók magas óraszama miatt ez elsősorban az alsó tagozaton valósítható meg leginkább, és az alapkészségek elsajátításban itt kiemelt szerepe is van.
- Vannak persze olyan gyerekek is az integráltan oktatott beszéd fogyatékos tanulókon kívül is, akiknél a lemaradás, leszakadás mögött valamilyen tanulási vagy részképességzavar húzódik meg. Fontosnak tartom ezek minél előbb történő felismerését és a gyerekek szakszerű fejlesztését. Ha ezek időben (lehetőleg legkésőbb 1-2. osztályban kiderülnek), akkor fejlesztő pedagógiai módszerekkel jó esély van ezen hátrányok enyhítésére, kiküszöbölésére. Ehhez a gyógypedagógusaink megfelelő szakismerettel rendelkeznek.
- Iskolánkban is egyre több a nehéz anyagi és szociális körülmények között nevelkedő gyermekek száma, ezért is tartom nagyon fontosnak a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók hátrányának enyhítését. Az iskola alapítványa most is támogatja azoknak a tanulóknak a részvételét (pl. osztálykirándulás, nyári tábor), akik egyébként ezeken a programokon emiatt nem vennének részt. Ezt a jövőben is folytatni kell, sőt ezeket a lehetőségeket bővíteni is kellene. Erre fedezetet nyújthatnának még pályázati források is.
- Nagyon hangsúlyos és fontos területe az általános iskolai nevelő-oktató munkának a napközis foglalkozás. Véleményem szerint talán az egyik legösszetettebb része ez a pedagógiai munkának. Pont ezért kell nagy figyelmet szentelni ennek a területnek. Meg kell teremteni itt a hatékony tanulás és a szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségét és egyensúlyát. Biztosítani kell minden tanuló számára a nyugodt tanulás feltételeit. A napközi működése azonban nem lenne lehetséges, ha a nyugdíjas volt kollégáink nem segítenék a munkánkat.
- A nevelési feladatok között különösen fontosnak tartom, hogy a gyerekek ismerjék meg a diákjogokat. Azt is látom azonban kizárólag a jogokról beszélni, azokat érvényesíteni nem elég. Szerintem ez nem szolgálja igazán a gyerekek érdekeit. A gyerekek nevelésének fontos része a kötelességtudat, a felelősségvállalás kialakítása. A kölcsönös tisztelet, egymás elfogadása lehet a záloga annak, hogy mindenki elégedett legyen, hogy senkinek se kelljen úgy éreznie, hogy nem, vagy nem eléggé ismerik el a munkáját és

öt magát, mint embert. Az egymás iránti tisztelet hiánya, az elfogadás hiánya az, ami sokszor konfliktusokhoz, egyre többször agresszív megnyilvánulásokhoz vezet. Új utakat, új módszereket kell találnunk ennek ellensúlyozására.

- Nagy feladat hárul a pedagógusokra a megfelelő munkafegyelem, munkamorál kialakítása terén is. A nevelő elsősorban saját példáján keresztül nevel. A pedagógusnak hármass szerepe van az oktatási-nevelési folyamatban: közvetítő, vezető (értékelő, ellenőrző) és modell (minta) a gyerekek számára. Úgy gondolom, ezt mindig szem előtt kell tartanunk, úgy a munkánk során, mint önmagunkkal szemben, az önreflexiós, önfejlesztési folyamatban is.
- Fontosnak tartom a folyamatos módszertani megújulást is. Hasznos és szükséges megismerkedni a legújabb tanulásszervezési és tanulásirányítási módszerekkel is.

11. Vezetési alapelveim:

Fontos vezetői tulajdonságnak tartom a céltudatosságot. Önmagában ez a tulajdonság nem garancia, hiszen szükség van a cél, célok körültekintő megválasztására is. Szerintem a közösen elhatározott, kitűzött cél elérésére mindenki jobban törekszik. A közös döntéseknek nagyobb a mozgósító ereje. Ha jól halad a munka, közös lesz a sikerélmény, nagyobb lendülettel lehet hozzáfogni a következő feladathoz. Az intézményben eltöltött 9 év alatt megtapasztaltam azonban, hogy a demokrácia nem tud mindig, minden esetben működni. Vannak helyzetek, amikor a vezetőnek kell felvállalnia a döntést. És a döntések van, hogy népszerűtlenek. Nem tudok és nem is akarhatok mindenkinek a kedvében járni, nekem, mint vezetőnek nem lehet céлом csupán a népszerűség. Ha egy együtt gondolkodás eredménye a célok felismerése és kitűzése, ebből következően közösen határozhatjuk meg a részfeladatokat, a határidőket, közösen jelölhetjük ki azok felelőseit és az adott részfeladaton dolgozó csapat tagjait. Fontos a feladatelosztás, még jobb a feladatvállalás. Ha ez jól működik, akkor nekem csak nagyon kevés ponton kell beleavatkoznom ebbe a folyamatba. Az én feladatom ebben az esetben sokkal inkább az, hogy figyeljek arra, hogy egyenlően osszuk el a feladatokat és a terheket, hogy azokat is bevonjam a munkába, mozgósítsam testre szabott feladatok keresésével, akik esetleg nem olyan aktívan kapcsolódnak bele abba, illetve, hogy segítsék, ha ez szükséges. Az igazgató fontos feladata az ellenőrzés is. Ha a fent leírt módon jelöljük ki a célokat, határozzuk meg és osztjuk el a feladatokat, jelöljük ki a felelősöket, akkor számonkérni is könnyebb az esetlegesen elmaradt feladatokat, hiszen azt maguk vállalták az érintettek, és nem felsőbb utasítást kaptak.

Fontosnak tartom, hogy mindig mindenkinek lehetősége legyen a véleményének kifejtésére, meghallgassam, és figyelembe vegyem, legalábbis mérlegeljem. Az iskolai munkában nagyon jól támaszkodhat az igazgató az igazgatóhelyettesekre és az iskolában működő munkaközösségekre. A döntéshozás az igazgató munkájának szerves része, ha nagyon sarkítottan akarnék fogalmazni, akkor azt mondanám, hogy az igazgató munkája nem más, mint döntések sorozata. Ezért aztán nagyon fontos a döntéshozás maga. Felelős, jó döntést hozni nem könnyű feladat. A döntésről legtöbbször csak később, esetleg jóval később derül ki, hogy milyen eredményeket hoz. Vannak esetek, amikor szükség van a döntések felülvizsgálatára, esetleg megváltoztatására. A rossz döntésnél sokkal rosszabb, ha azt nem ismerjük fel. A döntés meghozatalához hasonlóan fontos feladat a már folyamatban lévő folyamatok nyomon követése, és ha szükséges, a korrekciók elvégzése. Az igazgató is ember azonban, tehát ember dönt emberekkel, emberekről, emberek érdekében. Ennek ismeretében nem gondolhatjuk tehát, hogy az emberi tényező, az érzések teljesen kizárhatók a döntésekből. Az viszont feltétlenül szükséges és elengedhetetlen, hogy a szélsőséges érzelmek, az indulatok ne játszassanak szerepet a döntésekben. Elfogultságnak és előítéleteknek nem lehet helye sem az iskolában, még kevésbé az igazgató munkájában. Az igazgatónak fontos feladata az iskolán kívüli világgal, a fenntartóval, a társadalmi szervekkel való kapcsolattartás is. Ebben a tekintetben is nagy az igazgató felelőssége, hiszen ez egy kétségtelenül nagyon kényes területe a munkájának. Az iskola, a gyerekek, a tanárok érdekeinek védelme elsődleges feladat. Ehhez jó kapcsolatot kell ápolni a fenntartóval és más társadalmi szervezetekkel. A kölcsönös tisztelet megteremtheti az alapot az együttműködésre. Alapvetően tekinteném az egyenlő bánásmód elvét. Arra kell törekedni, hogy megteremtsünk egy olyan légkört, ahol lehetőség van a nyílt, őszinte véleménymondásra, az érdekek és érvek ütköztetésére. Ehhez nekem kell jó példával elől járnom.

12. Egyéb külső nevelési tényezők:

Jogszabályok, oktatásirányítás:

Az oktatás egy felülről, jogszabályok által szabályozott ágazat, ezen belül működik az iskola, mint autonóm intézmény. Ahhoz, hogy az iskola megfeleljen a törvényi szabályozásnak, nagy körütekintésre van szükség. Az állandóan változó jogszabályok miatt ez nem könnyű, de elsődleges feladat a törvényes működés biztosítása.

Feladatok:

- a törvényi változások követése,
- a törvények által előírt módosítások végrehajtása,
- a törvényes működéshez szükséges alapidokumentumok folyamatos felülvizsgálata, elfogadtatása,
- precíz, pontos költségvetési terv készítése,
- költségvetési elszámolás készítése,
- központi nyilvántartások számára adatszolgáltatás.

Az iskola partnerkapcsolatai:

Törekedni kell jó partneri viszony kialakítására a szülőkkel és a helyi társadalom valamennyi résztvevőjével. Ez elengedhetetlen ahhoz, hogy az iskola megfeleljen a kihívásoknak, elvárásoknak, ahhoz, hogy sikeres lehessen, és megfelelő támogatottsága legyen.

A gyerekek:

Minden, ami az iskolában történik egy okra és egy célra vezethető vissza. Ez pedig a gyerekek nevelése, oktatása. Ahhoz, hogy ez a folyamat sikeres legyen, mindkét félnek (tanárnak és diáknak) egyaránt sokat kell tennie. Az egymás iránti tisztelet, nyitottság és érdeklődés és a SZERETET a biztosíték arra, hogy megvalósítható a jó partneri kapcsolat. Ebben a tekintetben nagyon nehéz dolgunk van manapság nekünk tanároknak, hiszen sok gyerek érdektelenül és motiválatlanul érkezik az iskolába. A lényeg, hogy sose adjuk fel, és mindig keressünk új megoldásokat, új utakat, hogy még ha néha elkeseredünk is, az optimizmusunkat és a jövőbe vetett hitünket ne veszítsük el. Meg kell teremteni a lehetőségét, hogy a diákok aktív részesei legyenek az iskolai munkának és életnek, ne csak a nevelő-oktató munka alanyai legyenek, ne felettük, hanem velük együtt szülessenek meg a döntések. Ennek két nagyon fontos fóruma az

osztályfőnöki óra és a diákönkormányzat. Ebből következik, hogy az intézményvezetőn kívül három fontos láncszeme van ennek a kapcsolatnak: a diákönkormányzati tagok, a DÖK-segítő pedagógus és az osztályfőnökök.

Feladatok:

- diákok tájékoztatása, véleményük kikérése az őket érintő kérdésekben,
- változatos szabadidős programok szervezése, DÖK bevonása a munkába,
- a DÖK-segítő pedagógus munkájának támogatása,
- esélyegyenlőség, a gyerekek mindenek felett álló érdekének maximális figyelembevétele,
- szociális hátrányok csökkentése, a rászorulókat támogató rendszerének rögzítése, átláthatóságának biztosítása,
- gyermekvédelmi feladatok gondos, körültekintő ellátása.

A szülői háttér:

A szülőkkel való kapcsolatban törekednünk kell egymás érdekeinek megismerésére, tiszteletben tartására. Meg kell keresnünk az együttgondolkodás és az együttműködés minden lehetséges formáját. Az iskola és a szülők közösen tudnak igazán sikeresek lenni. Külön-külön érhetünk el eredményeket, de ezek csak részeredmények lehetnek, töredékei annak, amit együtt elérhetünk. Fontos, hogy megismerjük egymás problémáit, céljait és szándékait, azt hogy mi motiválja a másikat. Ha mindez megvan, akkor könnyebben tudunk a másikkal közösen munkálkodni. A gyerekeknek is ezt kell mindig érezniük, és így, csakis így tehetjük a legtöbbet a gyerekek érdekében.

Feladatok:

- iskolánk alapszövegeinek megismertetése a szülőkkel,
- keressük az együttműködés szélesítésének fórumait, lehetőségeit,
- a szülők igényeinek folyamatos felmérése, figyelembevétele, ezzel párhuzamosan az iskola céljainak szülők körében történő minél szélesebb körű megismertetése,
- az iskola anyagi támogatásának ösztönzése (iskolai alapítvány),
- a szülők bevonása iskolai programok szervezésébe, lebonyolításába, az azokon való részvétel ösztönzése (pl. farsangi bál, alapítványi est,

kirándulások, karácsonyi ünnepség, a természeti környezet megóvása, ápolása stb.),

- a szülői szervezet munkájának támogatása,
- az iskolát, osztályfőnököt leginkább támogató szülők elismerése pl. az évzárók alkalmával

A fenntartó:

Az iskola, amikor az álláspontját képviseli, elsősorban az itt tanuló gyerekek és az itt dolgozó pedagógusok érdekeit védi. Az iskola törvényes, gazdaságos és eredményes működése nemcsak az iskola érdeke, hanem a fenntartóé is. Ennek érdekében kell összefogni, egymás munkáját kölcsönösen segítve mindkét félnek a saját szempontjából is megfelelő és elfogadható megoldásokat megtalálni. Az iskola részéről nem „kiküzdenünk” kell az érdekeink érvényesülését, hanem közös célokért együtt munkálkodunk a fenntartóval, valóban egymás munkáját segítve.

Feladatok:

- konstruktív munkakapcsolat kialakítása, fenntartása,
- szoros együttműködés fenntartása,
- bevételi források keresése, mozgósítása a fejlesztések érdekében,
- a nagyobb beruházások, fejlesztések pénzügyi fedezetének közös kimunkálása,
- a fejlesztésekhez elengedhetetlenül szükséges pályázati lehetőségek, források felkutatása,
- közös rendezvényszervezés.

Egészség-és környezeti nevelési feladatok:

Az egészségre nevelés megvalósulhat a tanórákon, mint testnevelés, biológia, természettudományok, illetve beépíthetők a többi tantárgy anyagaiba is. Tanórán kívüli szabadidős foglalkozásokon, szűrővizsgálatokon, kirándulásokon, prevenciós előadásokon foglalkozunk kiemelten az egészség és környezeti neveléssel. Megtartanám eddig szervezett programjainkat e területen, és új partnerkapcsolatokat térképeznék föl a kínálat bővítésére. A tanulók harmonikus fejlődése érdekében elengedhetetlen a sport, a mozgás: Fontosnak tartom a sport beépítését a mindennapokba, hogy egy életstílus legyen, nem pedig egy kötelező napi

feladat. A kerületi sportegyesületekkel nagyon jó kapcsolatot ápolunk, lehetőséget biztosítunk, hogy eljöjjenek bemutató foglalkozásokat tartani. A gyerekek szívesen ismerkednek új sportágakkal. Külsős sportegyesületek keretein belül iskolánk testnevelői tartanak délutáni foglalkozásokat. Több sportágban voltak próbálkozásaink; és az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy a tanulók szívesebben vesznek részt az általuk jól ismert testnevelők által tartott edzéseken. A szülők is szívesebben engedik el akár iskolán kívül eső edzés helyszínre gyermekeiket, ha mi tartjuk az edzéseket. A sportegyesületek támogatásként számos sportszerrel járulnak hozzá az eredményes munkához.

III. Összegezve:

2 éves korom óta élek Csepelen, 9 éve tanítok ebben az iskolában. Bátran merem állítani, hogy nagyon jól ismerem a helyi kulturális igényeket, és szokásokat, rengeteg sportegyesülettel állok baráti kapcsolatban, ismerem iskolám minden zegzugát, tisztában vagyok intézményem erősségeivel és fejlesztendő területeivel is.

Rendelkezem annyi energiával, szakmai tapasztalattal, hogy az elavult dolgokat kivezesse, a jó dolgokat megtartsam, és ahogy az élet minden téren változik, a változásokat követni tudjam.

A barátságos légkört szeretném megőrizni és erősíteni. Az intézményünkkel kapcsolatos dolgokról, tennivalókról naprakészen igyekszem tájékozódni, és tájékoztatni munkatársaimat. Minden olyan kérdést-problémát, ami a kollégákat és az intézmény életét érinti, nyíltan kívánom kezelni. Célom a problémák megelőzése, illetve a megoldásukra való törekvés.

A segítőkész hozzászólásokra, véleményekre, kritikákra, bírálatokra ezután is igényt tartok.

Véleményem szerint egy jó intézményvezető elengedhetetlennek tartja többek között azt is, hogy a nevelőtestület tájékozott legyen az intézményt érintő minden kérdéstről (költségvetés, tantárgyfelosztás, eredmények, sikerek, hibák, kudarcok stb.)

Az intézmény MINDEN dolgozójával jó kapcsolatra kell törekednem. A problémákat, vélt, vagy valós sérelmeket mindig meg kell beszélnem az érintett dolgozóval. Lehetőségemhez mérten segítenem kell a gyerekek, a szülők, az iskola dolgozóinak problémáinak, személyes gondjainak megoldását is.

A jó vezetőség feladata, hogy higgyen a közösen megfogalmazott célokban, és tegyenek meg mindent azért, hogy minél több pedagógus kövesse és támogassa tudásával eme kitűzött célok elérését. Ezeket a célokat közösen kell megfogalmaznunk, így mindenki egy kicsit magáénak érezheti.

A feladatok ellátásához szükséges pénzt, a folyamatos működéshez nélkülözhetetlen eszközöket be kell szerezni a fennmaradásérdekében. Tehát a jó vezető jó manager is. Törekedni fogok arra, hogy a törvényességi és takarékosági előírások betartása mellett, a források felkutatásával, pályázatok segítségével is biztosítsam, javítsam az intézmény eredményes szakmai működését, gazdálkodását.

Budapest, 2023. március 27.

Mann Gábor Tibor